

Door de vreedzaam ogende nevel was de rust teruggekeerd in dit vroege ochtendgloren, de blauwgrijze tint van de dauw beloofde dat het een zonnige dag zou worden. Een utopische, heldere dag waarin een verscheidenheid aan bloemen opdoemen in je blikveld, een dag dat de zwoel verzengende hitte van de middagzon de rokjes en mouwtjes inkort, of zelfs geheel doet verdwijnen, een dag ook om de tuin te bewerken en ondertussen de felheid van de zon op je rug of voorhoofd te voelen branden, langzaam intensiever en dieper binnendringend in je poriën, een dag waarop je overweegt waar de koelheid van de schaduwwind het fijnst is, waar je het beste kunt schuilen onder een parasol, met een koel glas limonade en een goed boek. In ‘werkelijkheid’ echter, volgens de rigoureuze les van Nabokov is dit een woord dat bij voorkeur tussen haakjes wordt geplaatst, was het guur, ja, ronduit koud, en zorgde een noordwester voor een gevoelstemperatuur van nog geen vijf graden boven nul. De verwachting was dat de zon niet zou doorbreken en dat de nevel net genoeg zou blijven hangen om deze laatste dagen van september te voorzien van dezelfde grauwe weerschijn die zich al maanden in mijn hoofd afspeelde. Kortom: mijn stemming werd er niet beter op. Zoals de proef met een potlood tussen je tanden, dit zou je vrolijker maken (ik zou het eens moeten proberen), zo zou deze langdurige periode van sluierbewolking wel eens een versterkend negatief effect kunnen hebben op mijn toch al abominabele gemoedstoestand. De proef met de pen (had het zojuist geprobeerd) werkte niet, en aldus bedacht ik dat dit andersom ook wel eens zou kunnen gelden voor het effect van de flarden kille nevel. Er waren andere oorzaken te onderkennen, er waren andere redenen aan te wijzen: een langzame sluipmoordenaar in figuurlijke zin, hard en onbarmhartig, was mijn leven binnengeslopen op het moment dat ik het zwakst was, op het moment dat het me niets meer kon schelen. Het was nu of nooit. ‘Oké,’ riep ik tegen Mirjam, die, tot mijn schrik gehuld in een T-shirt van Antoinette, enkele lege wijnflessen in een Albert Hein boodschappentas deed, ‘ik doe het! Ik plaats mijn handtekening en geef me eraan over!’

(.....)

Flarden mist zweven voorbij. Het moeras komt langzaam tot leven. Af en toe spat er water op door een wild wegzwemmende vis, een verdwaald opvliegende, bijkans zwarte paradijsvogel of een opvallende, ze hebben hier ongekend felle kleuren, soort van waterhoen. Het klamme, vettige vocht van het door de palmladeren verwerkte regenwater vermengd met palmolie druppelt door de mistige flarden naar beneden, terwijl ik met mijn vileine, vlijmscherpe kapmes voorzichtig een over het smalle paadje hangende tak opzij duw. Er schijnen alleen voor de mens ongevaarlijke dieren te leven, maar ik ben er niet gerust op en spring onmiddellijk opzij wanneer ik geritsel in de struiken hoor. Of kwam het geluid uit de bomen? Slangen en spinnen, alleen die zouden er kunnen zijn, en volgens de informatiebron, via mijn *3D-vizier* krijg ik geregeld extra gegevens binnen, volslagen ongevaarlijke soorten. Geen giftige exemplaren, geen boa constrictor wurgslangen met de kracht een klein varken te doden; toch vind ik het idee zo aanstootgevend en benauwend dat ik mezelf geen seconde rust gun: ik luister en tuur aandachtig naar elke beweging en oneffenheid en voel me stukken levendiger dan de laatste maanden. Vanuit de doorzichtige dauw en palmladeren hoor ik nu heel duidelijk het water naderen, het komt dichterbij als een langzaam denderende trein: sterk, krachtig, onstuitbaar. Het water slaapt niet, het heeft geen *schuldgevoel* wanneer het in deze vroegte van de opkomende zonnestrallen

doorraast, tussen de rotsblokken door, hun stenen kanten afslijpend tot gladde, ronde vormen. Hoe anders dan de mens is het wervelende water, bedenk ik wanneer ik me gestaag voortbeweeg en daarbij enkele grotere vingerbladeren wegduw; ik krijg er al enige handigheid in. Oefening, en dit geldt schijnbaar ook voor het hanteren van vlijmscherp langwerpige messen van 45 centimeter, baart kunst. De informatiebron heeft het bij het rechte eind, want de donkerbruine rieten dakbedekking die in mijn gezichtsveld verschijnt wijst vredig naar de waterbron, terwijl het wassende, diepblauwe water tot rust gekomen is in een poel omringd door tropische planten waar kleurrijke vogels met felgroene, opaalblauwe of oranje-rode veren en lichtgele of glazuurzwarte snavels, ogenschijnlijk chaotisch door elkaar vliegen. De grillige vorm van het met levensgrote natuurstenen gemarkeerde wandelpad contrasteert sterk met het strakronde gevaarte: een lichtblauw, door ingebouwde onderwaterlampen verlicht bassin, maar storend is dit alles niet. Sterker nog, het maakt de entree, de entourage en de eerste indruk van het luxueus virtuele rustoord compleet, het geeft aan dat we niet slechts in de natuur vertoeven, maar dat de menselijke beschaving, of dat positief is laat ik voor het gemak in het midden, neergestreken is in de mooiste natuurpracht die er is: het natuurlijke hart van dit idyllische eilandrijk.

(...)

Lonkende, onweerstaanbaar mooie geluiden van de sirenen zweven boven de donkerblauwe oceaan en stemmen me weemoedig tevreden. Ik laat het lichtere paarsblauwe water en de sneeuw witte kopjes van de golven aan de kust, met haar hagelwitte zandstrand en subtropisch wuivende planten, achter me, en vaar ze gehypnotiseerd tegemoet, totdat een diepgewortelde overlevings-intuïtie ervoor zorgt dat ik – alsof ik van een afstand naar mezelf kijk zie ik het gebeuren – met een laatste krachtsinspanning een servetje uit mijn rugzak haal, doormidden scheur en in mijn oren stop. Is het symboliek, speel ik een dromerig spel met mijn gevoelens? De keiharde stilte is angstaanjagend erotiserend, ik hoor ze zachtjes, fluisterend zingen. Slechts een laatste restje zelfbehoud zorgt ervoor dat ik van de gefabriceerde oordopjes afblijf en negentig graden naar links peddel, evenwijdig aan de kustlijn, op zoek naar de baai. Na een halfuurtje kom ik, trots en bijna met een soort van tevreden gevoel de sirenen te hebben weerstaan, bij een houten vlonder waarop een rieten dak is geplaatst. Zonder boot kun je hier niet komen, en het oogt bovendien luxueuzer, dus ik vraag me af of het nog wel bij ons kuuroord hoort, totdat plotsklaps de schuldgevoelens opdoemen en me kwellen zoals ze me al maanden kwellen: onbarmhartig. Waarom zij! Waarom ik niet? Verdomme!

Verloren, met kapotgeslagen peddel, grijp ik naar de vlonder, bevestig mijn kano en terwijl ik erop klim zie ik in de verte een vrouw in een helblauw zomers jurkje voor me uit wandelen. Zij gaat me de juiste weg leiden, het juiste pad van verlichting, naar een bar met Ketel One of Blue Curaçao voor mijn part, het maakt me niets meer uit hoe het wordt bestempeld! Er moet hier iets zijn, dit is vast en zeker een ander kuuroord, een fatsoenlijke zaak waar ze *schenken*.

Het jurkje van de Scandinavische toerist is zo hoog ingesneden dat bij de eerstvolgende, aangenaam warme windvlaag de onderkant opwaait en ik het niet kan helpen de prachtige rondingen van haar hypergezonde billen te bewonderen. Een fotomodel mogelijk? Wellicht zijn ze hier aan het schieten voor Vogue of een ander kwaliteitsmagazine vol modieus spektakel? Ze lijkt trouwens sprekend op Antoinette! Zeker wanneer ze elegant en erotisch langzaam tussen de reusachtige potten vol met vetplanten de teakhouten vlonder over flaneert, ontegenzeggelijk in de richting van de rieten hut waarin een echte bar gehuisvest is, tenminste, ik ga ervan uit dat een tapperij met allerlei alcoholische dranken zich daar... alsjeblieft, laat het zo zijn!

Hoe toepasselijk kan de muziek spelen, want aangestoken door de klanken van Santana's zomerse gitaar zet ik nu optimistisch een eerste voet over de agathishouten drempel en zie ik de jasmijnbloemen aan de bamboe dakrand, maar ook rond haar hals hangen. Hun aanblik in combinatie met de heerlijk fruitigzoete bloemengeur van de hibiscus bezorgt me een tinteling van ontspanning vermengd met gevoelens van pure lust, maar mijn alerte blik onderzoekt de kroeg razendsnel op belangrijker zaken; ik zie allerhande frisdrank, vruchtensappen, verschillende soorten water en, wacht... jawel!

Het lichtgele banaansap staat op het wankele, witeiken tafeltje intensief te lonken naar mijn smaakpupillen. Ik tuur er verdwaasd naar terwijl diepe gedachten over de ondoorgroendelijke redenen van mijn onbewuste opdoemen, over hoe ik tijdens deze *'Virtual Himalayan Yoga'* mijn onderbewustzijn kan analyseren en zo *mezelf* kan leren kennen als nooit tevoren. De vrije wil zou onmiskenbaar aanwezig zijn, doch slechts tot ons komen via de diepere lagen van onze hersenen, waardoor de taal achterblijft en het lijkt alsof we onze keuze achteraf voor onszelf dienen te verklaren, maar in hoeverre je de keuze van je onderbewuste een vrije keuze kunt noemen is dan natuurlijk nog wel even de vraag, overweeg ik terwijl ik haar in gezelschap van een gespierde jongeman aan een tafeltje verderop zie keuvelen, en verrast bedenk dat zelfs dát me gek genoeg nog niet over de streep getrokken heeft iets sterks te nuttigen. Is dit soms een boodschap van mijn onbekende zelfkant? De drie glanzend getinte Javaanse fotomodellen (ze stonden prominent op de voorpagina van die folder van Mirjam, ik herken ze meteen) stralen een weldadige gelukzaligheid uit, met hun bloemenkrans en zachte stof die als gegoten rondom hun natuurlijk vrouwelijke, openlijk vrije vormen valt, en ik vraag me af wat ze zoal doen op een dag als deze, waarom ze hier zijn, maar op het moment dat ik ernaar wil informeren schuift de oudste en aantrekkelijkste van de drie haar stoel mijn kant op, tot achter mijn rug, alwaar ze ongegeneerd mijn nek begint te masseren. Zal ik hiervoor moeten betalen, zal ik dadelijk een opgehouden hand zien waarin ik geacht word een *substantieel bedrag* neer te tellen? De andere twee giechelen van plezier; hoe opgeruimd en vol vertrouwen moet je zijn voordat je zo'n gulle, ongedwongen glimlach kunt produceren? Of hoe naïef? Misschien is dat de belangrijkste voorwaarde, denk ik natuurlijk meteen, meewarig beseffend hoe cynisch deze gedachte eigenlijk is, en hoe westers dat idee van het kostenplaatje, waardoor ik voel dat mijn gezicht betreft en zie dat de twee jongste Javaanse modellen nu verbaasd en een beetje geschrokken naar elkaar kijken, opstaan en synchroon op me afkomen, hun heupbewegingen door het rap tikkende geluid van de crèmekleurige kraaltjes omringd. Een paar tellen later worden praktisch gelijktijdig mijn sandalen uit gedaan – ze zijn allebei voor me op de grond gaan zitten en hebben elk een voet in hun schoot gelegd – waarna ze liefdevol aandachtig mijn benen en voeten masseren. Dit gaat dadelijk een fortuin kosten, dat kan niet anders, bedenk ik nogmaals maar geef me dan gewonnen; de aanrakingen zijn te weldadig, en mijn blik naar buiten, tussen de rieten deuropening door, naar het kabbelende, groenblauwe water, vervaagt als ik wederom in een wazige droomtoestand beland; het volgende moment zie ik in de deuropening een kano, Antoinette peddelt kalmpjes voorbij, mijn schichtige ogen speuren automatisch in het rond, op zoek naar mijn kleine meid: Claire! Ze is nergens te bekennen, ze is er niet bij! Dan voel ik haar handje, zo tener en klein: ze houdt me vast, trekt eraan. Wil ze dat ik een ijsje voor haar koop? Zoals een vader betaamt wandel ik gedwee achter haar aan, laat haar begaan en lach haar toe; ze trekt me mee en kijkt naar me om, glimlacht eventjes en huppelt dan verder, met haar kleine beentjes die haar sinds kort overeind kunnen houden stapt ze ongedwongen en naïef naar de andere kant van het boothuis, naar de achteruitgang, gaat in de deuropening staan en wil me op iets wijzen: ze draait haar hoofdje mijn kant uit, strekt haar armpje en kijkt me hulpeloos aan, alsof ze wil zeggen: 'kijk dan, daar!', haar vingertje in de verte, wijzend; ik richt mijn blik die kant op en zie een orangerode bal... ik probeer in te schatten wat het is, draai onnozel mijn hoofd naar Antoinette, die me hulpeloos vanuit haar kano, met de roeispaan in haar handen,

aanstaart; is dat een verwijtende blik, moet ik iets ondernemen? Haar betoverend mooie haren wapperen in de donkerblauwe lucht, ze zweven en dansen op de windvlagen... en op het moment dat ze haar schouders vragend, bijna smekend, omhoog brengt draai ik mijn hoofd terug en zie de allesverslindende vuurbal op ons afkomen, pak Claire vliegensvlug in mijn armen, en voel de zachte aanraking van één van de Javaanse modellen, het is de oudste van de drie, die langzaam en vervuld van onvoorwaardelijke liefde mijn handen uit elkaar haalt. Ik merk dat ik spierpijn heb van het samenknijpen. Ze masseert mijn armen en borst en zegt dat ze me mee wil nemen naar een vallei vol parelwitte en pruim- en auberginepaars gekleurde orchideeën, groeiend in de wilde natuur; ik stem ermee in nadat we gezamenlijk de kaart hebben bekeken, want het ligt op mijn route naar het idyllische kuuroord van Valerie en consorten; tot mijn opluchting schijnen ze het hotel te kennen en willen ze met me meegaan, willen ze me er wel naartoe begeleiden: wat een lieverds; tenminste, we hebben het niet over de hieraan verbonden kosten gehad? Ach, ik zie het wel en laat me, wellicht onaangenaam, verrassen. De kalmte die ze uitstralen, de langzame, gracieuze bewegingen van hun ledematen in combinatie met de uitgestrekte waterpartij en de overweldigende natuurpracht, zo dichtbij zichtbaar en tastbaar aan de kustlijn, zorgt ervoor dat het voelt alsof de tijd hier stil staat, alsof we in een andere wereld leven, een wereld parallel aan die waar ik vandaan kom: de *bewoonde wereld* vol actie, haastige spoed, druk straatverkeer met toeterende taxi's, voorbij snellende fietskoeriers en slierten, via automatische roltrappen vanuit de grond omhoog komende, druk telefonerende mensenmassa's. Ik kan er nog niet aan wennen, en ik kan me niet voorstellen dit ooit wel te kunnen, want ik word toch ook wel wat nerveus van de vertragende, charmant sierlijke bewegingen die ze met zoveel aandacht en beleid uitvoeren, alsof ze de *eenwige tijd* bezitten, alsof ze het *eenwige leven* hebben, zo doet het zich aan mij voor, en ik begin me ineens af te vragen of ze gelovig zijn, waardoor het me nu pas te binnen schiet dat ik me niet terdege heb voorbereid, tenminste, niet zoals ik me normaal gesproken voorbereid op een vakantie of zakenreis: alles lezend over de plaats, de cultuur, de gewoonten en over de bevolking. En toch komt dit alles me niet onbekend voor, heel vreemd. We stappen de vlonder af en betreden de schommelende, wiebelende kano's. Even later zit de oudste van de drie voor me – haar zwarte, halfkrullende haar contrasteert fraai met de kleurrijke bloemenkrans, alsof het een exotisch stillevens betreft, een schilderij van Paul Gauguin – en volgen we de jongste twee in hun minder kleurrijke vervoermiddel, want het is een sober, van lichtbruin hout gefabriceerd vaartuig, slechts beschilderd met enkele sierlijk zwarte strepen waarvan de vorm overeenkomst vertoont met Japanse kalligrafie. Gemoedelijk de kokospalmen aan de kust tegemoet tredend, glijden we ongemeoid voort over de kabbelende golfjes zonder schuim, paars en turquoise van kleur en toch zo kraakhelder. Zo nu en dan meen ik een vis te zien, of is het de weerschijn van één van onze smalle boten? Sjimmie neemt plaats op mijn schouder, het gebeurt als vanzelf, dus ik voel me niet bezwaard. En wanneer we langs een hutje varen waar een gezette, zeg gerust ronduit veel te vette, dikke Duitser of Amerikaan aanstellerig in de weer is met zijn peperdure duikuitrusting – vermoedelijk is het de eerste keer dat hij deze apparatuur gebruikt, want het ziet er klunzig uit – zwaait zijn vele malen vlotter ogende vriendin naar ons, gekleed in bikini en vanuit haar ligstoel, en met een goedbedoelde glimlach van verstandhouding of verontschuldiging voor de onhandigheid van haar vriend, dat is me niet helemaal duidelijk. We glimlachen vrolijk terug, de jongste van de drie vrouwen zelfs uitbundig, met een brede grijns van ontblote witte tanden, terwijl haar vrolijke amandelvormige ogen glinsteren van gelukzaligheid. Ik krijg stellig de indruk dat zij haar beter begrijpt, als vrouwen onder elkaar. Heb ik het gemist? Het zijn de laatste toeristen die we zullen zien.

(...)

Herkent u dat? Wanneer alles is gekalmeerd, de rust teruggekeerd en de harmonie haar hoogtepunt bereikt? Wanneer een welluidende, sonore vanzelfsprekendheid en een natuurlijk samenleven de sfeer bepaalt, totdat deze zo plotseling en ronduit bruut wordt verstoord door een onverwachte wending, een ongewenst personage of een terloopse opmerking?

De dag begon vroeg; de nachtelijke helderheid werd verdreven door enkele donkere wolkenpartijen die mij er niet van weerhielden langs de druiventrossen te flaneren, vol regendruppels hun wulpse, ronde vormen tonend, bijna rijp en blakend van natuurlijke kracht, fier en trots pronkend in het sporadisch door de wolken brekende ochtendlicht. Nog maar even, dan kon er worden geoogst, dan konden de plukkers ons landgoed voorzien van hardwerkende handen, van noeste arbeid, activiteit en levendigheid in de natuurlijke rust van de felgroene paden vol rijp hangend fruit, en van jeugdige opgewondenheid in de kalmte van het zilveren licht waar oktober patent op heeft. We prezen ons gelukkig. We hadden alles een plaats kunnen geven, zoals dat zo mooi wordt genoemd. Iedere avond staken we twee kaarsjes aan en als ultieme daad hen altijd bij ons te willen houden, in ons leven zowel als in ons hart, hadden we onze tweeling naar hen vernoemd door de eerste letter van hun voornaam gelijk te houden: Claudia en Anne. De tweeling was gezond en wel ter wereld gekomen. De zware bevalling lag nu alweer ruim een jaar achter ons. Na enkele complicaties had het er vlak na de bevalling een paar dagen slecht uit gezien voor Mirjam, maar ze was gelukkig volledig hersteld. Tijdens dit herstel was ze verslaafd geraakt aan de apparaten in de op zolder ingerichte fitnessruimte, zodat de kinderen nu in de daar geplaatste, veilige box aan het spelen waren, terwijl zij enkele berghellingen aan het beklimmen was of enkele trillende stappenseries volbracht, en ik ondertussen onze steenrijke grond tussen mijn handen liet glijden, verlicht door de eerste zonnestrallen van de dag, gepassioneerd op zoek naar het juiste moment om te oogsten. Veel steenslag in de grond betekent een verhoogde kans op goede wijn, we mogen ons verheugen op deze mogelijkheid. Het is opvallend hoe je verandert door bepaalde gebeurtenissen; hoe bepaalde momenten in je leven, helaas met name de meest gruwelijke, je kunnen doen besluiten alles achter te laten: je baan, je drukke bestaan als officier van justitie, zoals Mirjam heeft gedaan, of, zoals in mijn geval, je werk als wetenschappelijk onderzoeker binnen de rechtspsychologie. De wraakneming had me, veel meer dan ik had verwacht, genoeg geschonken; genoeg en rust, ja, vooral dat laatste: mentale kalmte en eindelijk de acceptatie dat het is gegaan zoals het is gegaan, dat ik hen op deze manier heb kunnen 'eren' als het ware, dat ik alles heb gedaan dat in mijn vermogen lag. Bovendien accepteerden we de gevolgen van mijn niet in volle bewustzijn gepleegde daden: een teruggetrokken bestaan in de wijngaarden van het Franse achterland, uit de reikwijdte van justitie en de gerechtelijke macht, uit deze zone waar op het scherpst van de mogelijkheden aan integriteit die een mens in zich heeft, die een mens nog *nét* kan opbrengen, wordt gedebatteerd, overlegd, samengewerkt, gecorrigeerd. En waar bovendien, of dat met elkaar in tegenstelling is laat ik voor het gemak maar even in het midden, bakken geld worden verdiend, uiterlijk meteen zichtbaar wanneer je langs de statige Amsterdamse grachtenpanden vol advocatenkantoren fietst. En laten we wel zijn, zonder de Dukun en zijn magische toverdrank had ik hoogstens over zoiets gefantaseerd, wat op zichzelf best ernstig mag worden genoemd, maar dit natuurlijk nooit omgezet in daadwerkelijk *handelen*.

Hoe dan ook, wij hebben ons er nu uit teruggetrokken en dat bevalt uitstekend... wat zeg ik, het maakt ons misschien wel gelukkiger dan ooit. Wel blijven we onze yoga-soetra's beoefenen, want het cultiveert grootmoedigheid: het behoedt je, en dit werkt alleen bij regelmatige beoefening, voor doorslaan naar de ene of de andere kant.

Vandaag komen de collega's uit de streek onze eerste wijnoogst testen. Na jaren hard werken is het eindelijk zover, na jaren ploeteren is het moment aangebroken dat we onze allereerste oogst zullen kunnen bottelen, tenminste, dat hoop ik. Ze streven hier gezamenlijk naar een goede kwaliteit en helpen elkaar in het beoordelen van de te produceren wijnen, in het verbeteren van de oogst en bottelmethoden voor het volgende jaar, dat soort zaken. Het is geen keiharde concurrentie, veeleer een gemoedelijke samenwerking. Ik had het niet verwacht, maar het kán, ook in West-Europa. Zelf hebben wij als een van de weinigen in deze omgeving een kelder vol authentieke, met de hand gefabriceerde houten vaten in ons bezit, vaten die we overigens twee jaar geleden hebben moeten vervangen door nieuw gemaakte exemplaren; volledig volgens de eeuwenoude methodes van het stokoude ambacht in elkaar gezet in een lokaal fabriekje dat ruim tweehonderd jaar bestaat en van vader op zoon is overgegaan. Hier proef ik geen spoortje van jaloezie of tegenwerking bij mijn collega's, maar slechts een oprechte en serieuze poging zo goed mogelijk te proeven en de scores op het formulier naar hun eerlijke oordeel in te vullen. En toch ben ik gespannen. Zullen ze mijn wijn goedkeuren? Zal ik het goede nieuws aan Mirjam kunnen brengen en zullen we vanaf heden onze eerste echte, zelfgebottelde wijn kunnen verkopen? Mirjam had de naam bedacht, ook daar is ze goed in: *l'écologie vin blanc du Waldemar*. Ik moest er even aan wennen, mijn eigen voornaam in sierlijke letters op de fles, omgeven door lichtgroen geschilderde wijnranken, maar ook op het chique ogende reclamebord dat nu boven de toegangspoort van ons landgoed hangt. We hebben enkele proefetiketten laten drukken en op de flessen geplakt om te zien hoe het oogde, want wanneer je het daadwerkelijk voor je ziet is het meestal anders, maar nu ben ik er trots op en kan ik er op een nuchtere, oer-Hollandse manier om glimlachen wanneer ik mijn naam op de wijnfles zie staan. De vredige ochtendzon klimt langzaam hoger, waardoor Mirjam en de tweeling, tussen de rijen serene druiventrossen door op me aflopend, verlicht schijnen als engelen, totdat ze dichterbij komen en ik Mirjams gezichtsuitdrukking zie op het moment dat ze me de telefoon overhandigt...